

TEKST INSPRAAK DORPSRAAD WIJK AAN ZEE

Bij: Commissie Natuur, Landbouw en Gezondheid Provinciale Staten Noord-Holland

Datum: 11 juli 2019

Kent u het begrip 'een kanarie in de kolenmijn'?

De mijnwerkers in Limburg namen kanaries in kooitjes mee. Als de kanaries omvielen wisten de mijnwerkers dat er gevaarlijke gassen waren vrijgekomen.

De bewoners in Wijk aan Zee zijn als kanaries in de kolenmijn. Als zij flink klagen, dreigen met actie, schiet Tata in beweging. Dat was het geval vorig jaar met de grafietregens.

Hadden die grafietregens voorkomen kunnen worden? Ja. Tata en Harsco besloten na een risicoanalyse in 2016 het verwerkingsproces van de slak te vereenvoudigen. Dat leverde hen namelijk veel geld op. En ons dus meer stof. Milieu was door de bedrijven niet meegenomen in de analyse.

Waarom niet?

Ik zal het u vertellen: omdat stof uitstoten gratis is.

Is dat niet raar?

Ja, dat is raar. Wij, in Wijk aan Zee, leven gemiddeld dertien maanden korter alleen al vanwege de uitgestoten fijnstof. En dan is er ook nog grofstof, en stank en lawaai. Maar stof is onze belangrijkste kwelgeest.

Tata weet precies wat het uitstoot. Maar het bedrijf komt pas in actie als wij klagen. De klachten en het imago lijken voor het bedrijf een groter probleem dan de uitstoot en de gezondheidsschade.

Weet de Provincie dan niet wat er uitgestoten wordt? Ja, de Provincie weet dat in grote lijnen ook; daar heeft zij namelijk zelf toestemming voor gegeven. Dat is de kern van het probleem : veel vergunningen zijn ondermaats, fout en niet meer van deze tijd. Milieugezondheid heeft nooit een rol gespeeld.

De overheid heeft decennialang slap opgetreden. Dat is slecht nieuws. Het goede is: u kunt er wat aan doen. De Provincie Noord-Holland moet nu als de bliksem de teugels aantrekken.

Afgelopen twee weken ging het over lood dat in Wijk aan Zee naar beneden komt. Lood is schadelijk, vooral voor kinderen, zegt het RIVM. Tata stootte vorig jaar 2.800 kg lood uit. Dat is meer dan alle autoverkeer in Nederland. Tata mag volgens de vergunning 28.000 kg lood uitstoten. Van de Provincie. Is dat raar? Ja, dat is heel raar. Het is ... krankzinnig in een zo'n dicht bevolkt gebied.

Deze week stonk het weer. Dat komt van de 45 jaar oude cokesfabriek 2. Die fabriek kon vijftien jaar lang mee. Maar hij draait nu dertig jaar later nog. Van de Provincie mag dat. Tata kreeg toestemming hem te renoveren. Is dat raar?

Ja, het is heel raar dat het bedrijf daar toestemming voor kreeg. De renovatie is namelijk een slepend proces. Zo worden de bewoners opgezadeld met nog eens tien à vijftien jaar stank en gezondheidsschade. Terwijl het ook anders kan. De BREF staat er namelijk naast: dat is cokesfabriek 1: afgebroken en herbouwd; modern en minder vervuilend.

En dan de hoogovens zelf. Die stoten stof uit bij ontstopping van de ovens. Het gebeurt nu zo'n 1.500 keer per jaar. Dat komt neer (laatste bekende meting) op vijftigduizend kg per jaar. De vergunning staat meer dan 200.000 kg stof uitstoot toe. Vier keer zoveel. Is dat raar? Ja, ook dat vinden wij heel raar. Hier maakt de Provincie zelf de weg vrij voor megavervuiling. Met gezondheidsschade als bijvangst. Had u, Provincie, dit tien of twintig jaar geleden fatsoenlijk geregeld in de vergunning dan had Tata bij de laatste renovatie van de hoogovens de boel op orde gebracht.

En zo kan het dat we dankzij de toegeeflijkheid van de Provincie met een bedrijf zitten dat niet voldoet aan de moderne maatstaven. In Wijk aan Zee leven wij daarom 24 uur per dag zeven dagen per week in de stank, lawaai en stof.

Een halletje gaat onze problemen niet oplossen.

En Tata gaat niet uit fatsoen schoner produceren.

Tata wil evenmin bonussen of andere financiële prikkels koppelen aan milieudoelen.

En Tata heeft expliciet aangegeven dat het binnen de regels gaat voor de maximale winst. Die regels legt u, Provincie, op. Dus u bent aan zet.

Nog een opmerking tot slot. Toen gedeputeerde Tekin aangaf dat de Provincie de opbrengst uit de dwangsommen in een bestemmingsfonds voor Wijk aan Zee en omgeving wil storten, begrepen wij dat u zich bewust bent van het lijden en de schade die de lokale samenleving oploopt door een sterk vervuilend bedrijf. Wij zijn blij met begrip maar vragen u bovenal urgentie. Urgentie om met striktere regels en normen dit bedrijf tot een moderne en passende bedrijfsvoering te dwingen.

Wij waren onthutst door de brutaliteit van Harsco om de redelijkheid van de huidige vergunning met betrekking tot stofemissies in twijfel te trekken. Maar wij waren ook onthutst door het zwakke verweer daarop van de Provincie. Deze regels zijn haalbaar, maar ook noodzakelijk voor de leefbaarheid.

Dit is wat wij u met klem vragen. Scherp de regels aan.

En handhaaf ze strikt.

Veel van het lijden van Wijk aan Zee is onnodig. U bent nu aan zet.